

משירותי התיאטרון – אל שירות המדינה והדיפ סטייט

אבי גיל

ספרי החדש – [תקוות הלווייתן](#) – עוסק בעולמות שבהם שוטטתי עשרות שנים: עולמות הסטייט, ועולמות הדיפ סטייט. בעלילה נחשפים המטבחים שבהם מתבשלות החלטות גורליות ומתגלים הטבחים שחורצים את עתידנו. חלקם נבחרו על ידי הציבור וחלקם – שומרי הסף – לא העמידו את עצמם למשפט הבוחר, אך משוכנעים שתפקידם להחליט מה טוב לו.

הכרתי מקרוב את הזנב שמתאווה לכשכש בכלב ואת התלות בו. לא סתם התגברתי על צניעותי הטבעית ונעתרתי שיוזכר בגב הספר כי עבדתי לצדו של שמעון פרס שלושה עשורים, התמחיתי בחתרנות בלתי נלאית אצל המאסטר, השתייכתי לפושעי אוסלו, הייתי חבר בכנופיית קרן וקסנר ולמדתי בהרווארד – עדויות ניצחות להבנתי בדיפ סטייט, נושאו של ספרי.

עם זאת, חובת הגילוי הנאות מצריכה להצהיר גם על דברים שצצים בעלילה, ושאיני מבין בהם. כך הוא הפרק הראשון שמתרחש בתיאטרון ירושלים. וכי מה לי ולאומנויות הבמה? ההסבר פשוט: שם בתיאטרון, או ליתר דיוק, בשירותי התיאטרון – ניצת הדחף לכתוב את מה שהתגלגל להיות, "[תקוות הלווייתן](#) – סיפור של דיפ סטייט".

אני חוזר ונשאל אם תכננתי את העלילה מראש או שמא התרתי לסיפור להתפתח מתוך עצמו. זו שאלה שגם סופרים דגולים נדרשים לה ולא רק זוטרים כמותי. ג'ורג' מרטין, שעל בסיס כתביו נוצרה סדרת הטלוויזיה "משחקי הכס", הסביר כי יש שני סוגי סופרים: גננים ואדריכלים. האדריכלים מתכננים הכול מראש, הגננים שותלים זרע ורואים מה יצמח.

במקרה שלי ושל "תקוות הלווייתן", לא רק שהעלילה נעלמה מעיניי בראשית הדרך, אלא שגם מלאכת הזריעה אינה מעשה ידיי. הזרע נטמן על ידי מי שמסמר את השלט בכניסה לשירותים

בתיאטרון ירושלים. נאמר בו: "שירותים אלה נבנו בסיוע משרד התיירות באמצעות החברה הממשלתית לתיירות".

למקרא השלט התעוררו בי ציפיות שמעבר לדלת ממתנה יצירת אדריכלות מפוארת, אך כשהתייצבתי מול האסלה, התאכזבתי לגלות כי מאחורי לוח ההנצחה החגיגי הסתתרו שירותים חסרי חן וייחוד – אסלה לבנה ולצידה פח נירוסטה, שממנו מבצבצת שקית ניילון אפורה התחובה בו ברישול. על התיבה, שבה היו תחובות מגבות נייר, נרשמו המילים, "נייר זה נועד לניגוב ידיים בלבד!" הרהרתי אם האזהרה נוסחה לאחר

שאחד המשתמשים ניצל את השהות הכפויה ונלכד כשהוא רושם את הגיגיו על מגבת נייר. מן העיסוק בהגיגיו של העבריין דילגתי על הגיגי שלי על תופעת ההנצחה המופלאה. וכך, ביציאה מהשירותים, נשאב מבטי אל שלטי הזיכרון וההוקרה שפוזרו ברחבי המבואה, "תיאטרון זה הוקם למען אנשי ירושלים בתרומתם האדיבה של מיילס מ. וגיטה שרובר", "אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון", "אודיטוריום ע"ש רפָּקה קראון", "אולם עוזי וכסלר". כאשר פניתי למעלית המובילה אל

האולם המרכזי גיליתי לוחית האומרת, "המעלית הותקנה בסיוע המוסד לביטוח לאומי".

צרם לי ששלט אחד מספר על חלומם של בני הזוג שרובר לממש אהבתם לירושלים ולבנם גבריאל, שנפטר באופן כל כך טראגי ושלט אחר מספר שהשירותים נבנו בסיוע משרד התיירות. מן הצד האחד מהללים פילנתרופיה אצילית, ומן הצד האחר... אסלות.

התופעה המסקרנת ריתקה אותי, בלבלה, אך גם נטעה בי ודאות – זה יהיה הפרק הראשון של ספרי החדש. לאן יוביל הפרק הראשון – לא ידעתי. ידעתי רק, שלא יהיה זה ספר עיון שמחייב נאמנות מעייפת לעובדות הקשות. כתיבת פרוזה מענגת יותר, כי היא מאפשרת לכותב להביט במציאות מבעד להזיותיו ולדמיונו, ואף מתירה לו לטעות פה ושם. תמיד יוכל לטעון, "אני חייב לאפשר לגיבורי הספר לטעות. אחרת לא יהיו אנושיים".

תירון זה מחוויר נוכח המסר המטלטל ששיגר אליי הדיפלומט הוותיק, ידידי אורי פלטי. לדבריו המשפט בו הזכרתי שגבריאלי הוא בנם של התורמים הגדולים גיטה ומיילס שרובר – שגוי. גבריאלי נולד לגיטה מנשואיה הראשונים עם ג'ורג' פלטי. לאחר הגירושין, ג'ורג' נישא לחנה, אותה הכיר בעבודתם המשותפת במשרד החוץ. אורי פלטי – פרי אהבתם – סיכם את הודעתו: "גבריאלי – אח חורג לי".

למרות שעמדה לזכותי טענת תום הלב (שכן משתמע משלט ההנצחה שגבריאלי הוא בנם המשותף של גיטה ומיילס שרובר), מיהרתי להתנצל והבטחתי לתקן את הדברים במהדורה הבאה. רשמתי את הערתו של פלטי וכדי לוודא ששמות הגיבורים מאוייתים כהלכה, עיינתי במקורות נוספים וגיליתי רסיס מידע מפעים. אורי אמנם כתב לי שאימו – חנה פלטי – הייתה עובדת משרד החוץ מיומו הראשון, "אפילו בלשכת משה שרת", אך מה שהשמיט בצניעותו הם הדברים שמשה שרת תיעד ביומנו. שרת (שר החוץ וראש הממשלה השני של מדינת ישראל) מצא ראוי לרשום בזיכרונותיו כי ביום שבו נולד אורי פלטי הגיעו הוא ורעייתו צפורה לבית החולים 'משגב לדך', כדי לבקר את הרך הנולד ואת אימו...

וכעת, לא פוסק מלנקר בי הרהור מפתה – האם הביקור המיניסטריאלי המרגש אצל הרך הנולד, אחיו החורג של גבריאלי, הוא פרק ראשון בספר חדש שאחריתו עדיין נסתרת ממני?

+++

– תל אביב, יוני 2025